

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 25/2026-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Jankovičom, Železničná 257/19, Revúca, proti uzneseniu Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 17C/13/2024-218 zo 4. septembra 2025 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. novembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutím okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca inicioval na okresnom súde spor, v ktorom sa na žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“), domáhal zaplataenia 1 994,58 eur s prísl. z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 124,57 eur. Okresný súd rozsudkom vo veci samej uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 1 835,88 eur s príslušným úrokom z omeškania (výrok I), vo zvyšnej časti

žalobu zamietol (výrok II) a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 73,26 % (výrok III).

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľa zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby tak, že zaviazal žalovanú k povinnosti zaplatiť sťažovateľovi 124,57 eur a nahradiť mu trovy konania v rozsahu 85,02 %.

4. Nadväzne okresný súd uznesením č. k. 17C/13/2024-198 z 31. júla 2025, vydaným vyšším súdnym úradníkom, rozhodol o výške trov konania tak, že žalovanej uložil povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 8,50 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 438,03 eur, ako aj trovy odvolacieho konania vo výške 11,90 eur a trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní vo výške 290,68 eur. Pri vyčíslení trov právneho zastúpenia vzniknutých v odvolacom konaní vychádzal z tarifnej hodnoty 124,57 eur, pretože táto suma bola predmetom odvolacieho konania (I. ÚS 146/2019).

5. Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej namietal, že okresný súd nesprávne určil rozdielny výpočtový základ pre výpočet výšky trov právneho zastúpenia pred súdom prvej inštancie (2 119,15 eur) a pred odvolacím súdom (124,57 eur). Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu podľa jeho názoru vyplýva, že pri vyčíslení trov konania je potrebné zobrať do úvahy výsledok celého konania, t. j. predmetom konania bola suma 2 119,15 eur, a táto mala byť tarifnou hodnotou i pri vyčíslení trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní. Odvolací súd posudzoval konanie ako jeden celok a nerozlišoval medzi trovami vzniknutými výlučne pred súdom prvej inštancie alebo výlučne pred odvolacím súdom. Inak by rozhodol o úspechu sťažovateľa v odvolacom konaní v rozsahu 100 %.

6. Napadnutým uznesením okresný súd sťažnosť sťažovateľa zamietol. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že pri určení výšky trov právneho zastúpenia sa posudzuje každý úkon právnej služby samostatne, či už sú úkony vykonané v rámci jedného konania, alebo v rámci viacerých konaní. Ak dôjde k zmene peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, mení sa výška tarifnej odmeny. Nie je správny záver, že všetky úkony právnej služby v rámci jedného konania majú rovnakú tarifnú hodnotu, z ktorej sa určuje tarifná odmena. Aj v priebehu jedného konania môže dôjsť k zmene peňažného plnenia, ktorého sa konanie týka, a tak i k zmene tarifnej odmeny. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bola suma 124,57 eur, a tak sa právna služba týkala len tohto peňažného plnenia, nie peňažného plnenia, ktoré bolo pôvodne predmetom konania pred súdom prvej inštancie. Ak by sa pri týchto úkonoch vychádzalo z tarifnej hodnoty 2 119,15 eur, neboli by priznané trovy v príčinnej súvislosti s peňažným plnením, ktorého sa týkali. Odvolací súd rozhodoval nanovo o nároku na náhradu trov konania, t. j. rozhodoval tak o trovách vzniknutých v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj o trovách odvolacieho konania. To, že nerozhodol osobitne o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, neznamená, že v predmetnej veci neboli konania s rôznymi predmetmi konania týkajúce sa rôznych peňažných plnení, a neznamená to, že trovy právneho zastúpenia sa určujú z rovnakej tarifnej hodnoty.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že rozhodnutím o výške trov konania došlo k porušeniu jeho práv. Okresný súd podľa jeho názoru porušil také podstatné procesné princípy ako princíp jednotnosti konania, princíp kasačnej záväznosti a *fair trial* proces – nedotváranie vôle v prospech jednej zo strán sporu. Úlohou okresného súdu nebolo prehodnocovať závery rozsudku krajského súdu, ktorý vo výroku o trovách konania jednoznačne určil podiel pomeru úspechu žalobcu ako úspešnej strany v spore s väčším úspechom v spore na všetky jemu vzniknuté trovy konania. Z dôvodov jeho rozhodnutia vyplýva, že rozhodol o trovách konania ako celku a nerozlišoval medzi úspechom v časti konania pred súdom prvej inštancie a v časti konania pred odvolacím súdom. Ak okresný súd prehodnocoval odôvodnenie rozsudku krajského súdu, prekrúcal, prispôboval si výklad svojej argumentácii, a teda postupoval svojvoľne a rozhodol arbitrárne. Zároveň rozhodol v rozpore s kasačnou záväznosťou rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bol pri vyčíslení trov konania viazaný.

8. Sťažovateľ zastáva názor, že ak by aj bol rozsudok odvolacieho súdu v otázke formulovania výroku o nároku na náhradu trov konania vecne nesprávny, aj v tomto prípade ním bol okresný súd viazaný, a nemožno od sťažovateľa požadovať, aby podával mimoriadne opravné prostriedky voči výroku o nároku na náhradu trov konania, ak tento znel v konečnom dôsledku v jeho prospech, pretože by tým nahrádzal pasivitu žalovanej a narúšal *fair trial* proces.

9. Napadnuté uznesenie sa bezprostredne dotýka nároku sťažovateľa na náhradu trov konania v konkrétnej výške, a teda má potenciál zasiahnuť do jeho majetkovej sféry. Keďže spôsob určenia výšky náhrady trov konania neodzrkadľoval garancie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru, došlo podľa názoru sťažovateľa i k porušeniu jeho majetkových práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa o porušení jeho práv pri rozhodovaní o výške právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania, a to z dôvodu (údajne) nesprávneho určenia tarifnej hodnoty veci pri vyčíslení trov právneho zastúpenia, ktoré vznikli v odvolacom konaní.

11. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zmenu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

12. Sťažnostné námietky smerujú proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške trov konania. V nadväznosti na to ústavný súd považuje za žiaduce poukázať v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína nielen svoje postavenie nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ale aj to, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách

konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

13. Ak ústavný súd v minulosti rozhodol o porušení práv sťažovateľov rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania, bolo to napríklad v prípadoch nerešpektovania príslušných ustanovení zákona, resp. vyhlášky (II. ÚS 82/09, I. ÚS 119/2012, II. ÚS 536/2018) a tiež v prípade nedostatočného odôvodnenia právnych záverov všeobecného súdu (I. ÚS 423/2010, IV. ÚS 513/2018).

14. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd dospel k záveru, že o žiaden z týchto prípadov v danej veci nejde. K tomuto záveru ústavný súd dospel po tom, čo sa oboznámil s dôvodmi napadnutého uznesenia. Okresný súd, aplikujúc a riadne interpretujúc príslušné zákonné ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), dostatočne jasne a relevantne vysvetlil svoj postoj k premenným rozhodným pre vyčíslenie trov konania. Primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim sa javí aj spôsob, akým reflektoval na argumentáciu, ktorú sťažovateľ uviedol v rámci sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Ústavný súd nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia okresného súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

15. Je pravdou, že krajský súd vo výroku o nároku na náhradu trov konania osobitne nerozhodol o trovách, ktoré vznikli v rámci prvoinštančného konania a ktoré vznikli v rámci odvolacieho konania, ale jedným výrokom uložil žalovanej povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania v rozsahu 85,02 %. Z rozsudku krajského súdu je zrejmé, že daný výrok korešponduje s odvolacím návrhom samotného sťažovateľa. Rozsudok krajského súdu je právoplatný. Právoplatnosť je v zmysle legálnej definície obsiahnutej v § 226 CSP vlastnosťou súdneho rozhodnutia, ktorá spôsobuje jeho záväznosť a zásadnú nezmeniteľnosť. Zásadnou nezmeniteľnosťou sa rozumie predovšetkým skutočnosť, že zmena rozhodnutia po právoplatnosti je prípustná výnimočne a na základe mimoriadnych opravných prostriedkov. Rozhodnutie krajského súdu v časti výroku o nároku na náhradu trov konania nebolo napadnuté dovolaním ani ústavnou sťažnosťou a nie je predmetom posudzovania zo strany ústavného súdu. O nároku na náhradu trov konania tak bolo definitívne rozhodnuté. Rozhodovanie o výške náhrady trov konania sa prenieslo do časti konania po právoplatnosti rozhodnutia, keď výsledok sporového konania je už nespochybniteľný, a preto aj miera úspechu z hľadiska trov je definitívne určená.

16. Pravdou je i to, že formulácia výroku krajského súdu môže v sebe niesť istú výkladovú pochybnosť, na ktorú poukazuje i samotný sťažovateľ. Takáto formulácia však automaticky neznamená, že jediným správnym riešením pri vyčíslení trov konania je určenie trov právneho zastúpenia z rovnakej tarifnej hodnoty bez ohľadu na to, aký bol predmet sporu v rámci jednotlivých štádií konania. Aj v štádiu po právoplatnosti rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania je totiž všeobecný súd viazaný § 251 CSP a je limitovaný v oprávnení priznať strane sporu

iba účelne vynaložené trovy konania na uplatnenie alebo bránenie práva. Právoplatné rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania deklarujúce úspech sťažovateľa (vyjadrený percentuálne) poskytuje všeobecnému súdu len určitý rámec, v rámci ktorého je ešte stále dostatočný priestor na to, aby všeobecný súd so zohľadnením princípov a zásad, na ktorých stojí rozhodovanie o trovách konania (príslušné ustanovenia Civilného sporového poriadku o trovách), prihliadal pri vyčíslení trov konania na tú podstatnú skutočnosť, či v konkrétnom prípade išlo o účelne vynaložené výdavky, ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním práva.

17. Predmetom odvolania, o ktorom konal a rozhodol odvolací súd, bola len suma 124,57 eur, keďže o túto sumu bol uplatnený nárok sťažovateľa znížený v rozsudku okresného súdu, pričom vyhovujúca časť rozsudku prvoinštančného súdu nebola odvolaním napadnutá a nadobudla právoplatnosť. Sťažovateľ bol v odvolacom konaní úspešný a ako úspešnej strane v odvolacom konaní mu bol priznaný (aj) nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Za tejto procesnej situácie a s prihliadnutím na zásady uplatňované pri rozhodovaní o trovách konania potom obstojí záver okresného súdu o tom, že pri vyčíslení trov odvolacieho konania sa vychádza len zo sumy, ktorá bola predmetom odvolacieho konania. Naopak, spôsob výpočtu predkladaný sťažovateľom by v okolnostiach danej veci znamenal nespravodlivé „obohatenie“ na trovách konania na úkor protistrany.

18. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že trovy vynaložené sporovou stranou v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postupom k predmetu konania a ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelne vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne, to platí aj pre trovy právnej služby (I. ÚS 146/2019).

19. Ústavný súd teda nezistil v právnych záveroch napadnutého uznesenia okresného súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Pokiaľ Civilný sporový poriadok ponecháva otázky trov konania vrátane posúdenia ich účelnosti na úvahe všeobecných súdov a tie v jednotlivých prípadoch prihliadajú na konkrétne okolnosti prípadu a svoje úvahy dostatočne odôvodnia, nemožno ich postup z hľadiska základných práv a slobôd považovať za svojvoľný ani neprimeraný (k tomu obdobne napr. aj uznesenia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 2777/11 či sp. zn. I. ÚS 988/12).

20. Ústavný súd tak sumarizuje, že okresným súdom aplikovaný postup pri hodnotení rozhodujúcich skutkových okolností veci nezakladá dôvod na jeho výnimočný zásah do napadnutého uznesenia v súlade s právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Nebolo zistené, že by posudzované uznesenie okresného súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, v rozpore (nesúlade) s platnou právnou úpravou týkajúcou sa náhrady trov konania či nedostatočne odôvodnené. Vzhľadom na predmet napadnutého uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o výške trov konania, by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch uznesenia okresného súdu, rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.

21. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k namietanému čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

22. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ odvíja porušenie práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu od porušenia už označených práv. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu označených majetkových práv, a preto aj v tejto časti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu